KONTUMACJA

TORT TAL-AVUKAT

QORTI CIVILI
PRIM' AWLA

MHALLEF

ONOR. LORRAINE SCHEMBRI ORLAND
LL.D., M.Jur. (Eur.Law), Dip.Trib.Eccles.Melit.

Seduta ta' nhar it-Tlieta, 24 ta' Jannar 2017

Kawza Numru : 19
Rikors Guramentat Numru : 716/2016/LSO

Robert Bondin Carter

vs

Frank Zahra

Il-Qorti,

I. PRELIMINARI.

Illi din hija sentenza dwar ir-rikors ghall-gustifikazzjoni tal-kontumacja tar-rikorrent Frank Zahra.

Illi bir-rikors guramentat premess, l-attur qed ifittex l-izgumbrament tal-intimat minn porzjoni art kif deskritta fir-rikors guramentat *stante* okkupazzjoni bla titlu validu fil-ligi.

Illi rat il-verbal tas-seduta tal-1 ta' Novembru 2016 (fol 38) fejn meta ssejhet il-kawza deher l-attur assisti minn Dr Mark Simiana u Dr Malcolm Mifsud ghall-intimat prezenti. Il-Qorti nnotat li l-intimat ma pprezentax risposta guramentata u halliet il-kawza sabiex l-intimat jirregola ruhu ghal din il-kontumacja. Il-kawza giet differita ghal dan l-iskop ghat-30 ta' Novembru 2016.

Rat ir-rikors tal-intimat ipprezentat fis-7 ta' Novembru 2016 (fol 39).

Rat il-verbal tas-seduta tal-Erbgha, 30 ta' Novembru 2016 fejn meta ssejhet il-kawza deher Dr Mark Simiana ghall-attur u Dr Malcolm Mifsud ghall-intimat prezenti. Xehdu bil-gurament taghhom Frank Zahra u Dr Malcolm Mifsud liema xhieda giet registrata fuq is-sistema eletronika. Il-Qorti semghet it-trattazzjoni tad-difensuri tal-partijiet rigward ir-rikors tal-intimat b'talba ghall-gustifikazzjoni tal-kontumacja. Il-kawza giet differita ghas-sentenza ghall-24 ta' Jannar 2017 fid-9:30a.m.

Hadet konjizzjoni tal-provi prodotti.

II. KONSIDERAZZJONIJIET

Illi bir-rikors tieghu tas-7 ta’ Novembru 2016, il-konvenut fil-kawza talab li jinghata l-opportunita` biex jiggustifika l-kontumacja tieghu u jigi awtorizzat li jressaq risposta guramentata jekk din il-Qorti takkolji t-talba ghall-gustifikazzjoni tal-kontumacja.

Illi skont l-**artikolu 156 tal-Kap 12** tal-ligijiet ta’ Malta, l-legislatur fisser li f’kull rikors guramentat "*ghandu jkun hemm stampat b’ittri cari u precizi taht l-intestatura avviz li min jircievi r-rikors ghandu jipprezenta r-risposta mahlufa tieghu fi zmien ghoxrin (20) jum mid-data tan-notifika, cioe` minn meta jirceviha."* Jekk il-konvenut jonqos milli jipprezenta r-risposta guramenata tieghu f'dan it-terminu lilu prefiss, jibqa' kontumaci (**art. 158(10) tal-Kap 12** tal-Ligijiet ta’ Malta. Madanakollu jista' jressaq talba lill-Qorti ghall-gustifikazzjoni tal-kontumacja.

Id-decizjoni gwida f’materja ta’ kontumacja hija dik fl-ismijiet “**Vittoria Cassar vs Carmelo Vassalo**” deciza mill-Qorti tal-Appell (Sede Inferjuri) fid-19 ta’ Mejju 1937 (Vol. XXIX.i.1581) mill-Imhallef William Harding fejn fiha gew elenkati l-principji li gejjin rigwardanti l-kontumacja:

"(1) Il-kontumacja ma tistax tigi ritenuta gustifikata jekk kienet volontarja;
(2) Lanqas tista’ tigi gustifikata jekk kienet almenu kolpuza;
(3) Biex ikun hemm lok ghall-gustifikazzjoni hemm bzonn li tigi ppruvata kawza gusta;
(4) Din il-kawza gusta ghandha tkun tikkonsisti f’impediment legittimu;

(5) L-impediment, biex ikun legittimu, ghandu jkun indipendenti mill-volonta` tal-kontumaci;
(6) L-izball mhux impediment legittimu jekk ma jkunx zball invincibbli, ghaliex jekk ikun vincibbli, allura jigi ekwiparat ghall-kolpa;
(7) Dan l-impediment legittimu jista' jkun kif intqal, "una necessita` impellante di chiamata ad altri doveri imprescendibili",
(8) l-impossibilita` li wiehed jidher ghas-subizzjoni jew almenu d-diffikulta` gravi, biex tista' tikkostitwixxi impediment legittimu ghandha tkun fizika, u eccezjonalment biss tista' tkun morali." (Dawn l-istess principji gew ribaditi wkoll fis-sentenza **Joseph Naudi Montalto vs Emanuel Xuereb**, deciza mill-Prim Awla Qorti Civili fis-27 ta' Frar 1995 u fil-kaz **Tal-Franciz Construction Limited vs Michael Ciappara**, P.A. (1163/2012) deciza fil-31 ta' Mejju 2013.

Referibbilment ghal dawn il-principji, inghad ukoll, li dawn ghandhom jigu applikati fl-isfond tal-insenjament li l-istitut tal-kontumacja ghandu l-origini tieghu bhala mizura ta' dixxiplina lejn l-awtorita` tal-Qorti u sanzjoni ghan-nuqqas ta' rispett lejn l-awtorita` tal-Qorti. (Ara **Francis Cutajar vs Mariano Farrugia et** (586/2010) - deciza fil-5 ta' Mejju 2011, u **Macpherson Meditterannean Ltd. vs Godwin Gatt Suban et**, P.A. (2409/97) deciza fil-21 ta' April 1999).

Fil-kawza fl-ismijiet **Noel Calleja et vs Middlesea Valletta Life Assurance Co. Limited,** deciza fit-28 ta'Jannar 2005, il-Qorti tal-Appell irriteniet izda li:

"*L-istitut tal-kontumacja minn dejjem kien suggett ta' kontroversja. Dan hu hekk minhabba l-fatt li l-effetti tieghu - ta' natura punittiva - huma odjuzi. L-istitut tal-kontumacja huwa msejjes fuq il-presuppost li l-imharrek, bin-nuqqas tieghu li jwiegeb ghax-xilja u t-talba tal-parti attrici, ikun wera dispett lejn is-sejha tal-Qorti biex jidher quddiemha, liema dispett il-ligi thares lejh bhala ghemil li jsithoqqlu piena - dik li ma jkunx jista' jindahal fit-tressiq ta' provi billi dan jammonta ghal forma ta' diszordni socjali. Dik il-prezenza tal-imharrek - fatt fih innifsu pozittiv- hija invece mehtiega bhala parti mill-indagini li tkun trid issir mill-Qorti biex tistabbilixxi jekk kienx hemm tassew "kawza gusta" jew le. Dan hu hekk ghar-raguni li l-gustifikazzjoni ghandha tibqa' titqies bhala eccezzjoni ghar-regola li l-imharrek hu tenut li jwiegeb bil-miktub b'nota fiz-zmien stipulat fil-Kodici ta' Organizzazzjoni u Procedura Civili, u bhala tali l-eccezzjoni m'ghandha qatt tipprevali u tissupera dik li hija r-regola." (*Ara wkoll **Vella pro et noe vs Vella**, Appell Kummercjali, 21 ta' Mejju 1993, Koll. Vol. LXXVII- II-170); **Paul Grixti vs Direttur tax-Xoghlijiet Pubblici,** deciza mill-Qorti tal-Appell Civili fit-12 ta' Dicembru 1975, **Margaret Bugeja et vs Alfred Ellul**, deciza mill-Qorti tal-Appell (Sede Inferjuri) fit-13 ta' Jannar, 1999).

Illi izda l-prezenza wahidha tal-konvenut fil-proceduri, bla raguni valida ta' gustifikazzjoni ta' kontumacja, mhix bizzejjed biex jinghata l-opportunita` biex jipprezenta n-nota tal-eccezzjonijiet. (Ara **Joseph Aquilina et vs Lino Debono** - Appell Civili deciz fis-7 ta' Ottubru 1997, u **Maria Zammit et vs Agostino Zammit**, P.A. (RCP) (1314/2000/2) deciza fil-11 ta' Marzu 2003.

Illi fir-rikors tieghu l-intimat f'dan il-kaz sostna li malli gie notifikat bl-att tac-citazzjoni, hu mar ghand l-avukat tieghu, izda bi zvista l-attenzjoni tal-avukat marret fuq ir-rikors guramentat u kien gie deciz li tigi ntavolata n-nota ta' l-eccezzjonijiet wara li jigu kkontestati l-proceduri sommarji tal-giljottina fid-data appuntata ghas-smigh. Illi gie sostnut, li dan kien zball uman da parti tal-avukat difensur u ghalhekk ma kienx l-agir involontarju u kolpuz tal-intimat li wassal ghac-cirkostanzi odjerni tal-kontumacja. Gie sottomess ukoll fir-rikors, li l-intimat ghandu kull interess li jippronunzja ruhu u jikkawtela d-drittijiet tieghu sabiex ma jkunx hemm limitazzjonijiet ghall-gustizzja minhabba zbilanc fil-provi.

Min-naha l-ohra, fir-risposta ghar-rikors datat 7 ta' Novembru 2016, ir-rikorrent sostna li l-intimat gie notifikat bl-inkartament kollu, inkluz, bid-digriet moghti minn din il-Qorti, li permezz tieghu giet eskluza l-procedura sommarja, ghalhekk, gie sottomess li l-kontumacja tal-intimat hija negligenza da parti tieghu.

Illi l-intimat **Frank Zahra** xehed li meta rcieva l-att tac-citazzjoni, hu kien cempel immedjatament lill-avukat u mar l-ufficju tieghu bl-appuntament u talbu jispjegalu l-karti li kien irceva, izda kien gie deciz li kellu jidher fl-1 ta' Novembru l-Qorti. In kontro-ezami qal li hu jaf jaqra izda l-karti li rcieva kien fihom kliem tekniku li ma kienx jaf it-tifsir ezatt taghhom.

Illi l-avukat difensur tal-intimat, **Dr. Malcolm Mifsud** xehed li l-intimat mar l-ufficju tieghu bl-inkartament tieghu, fejn hu ra li fuq il-kopja it-tabella ta' ghoxrin jum ma kenitx

ingassata, izda meta ra li kien car li mit-talbiet il-procedura kienet bil-gijottina spjega lill-klijent li din kienet procedura ftit differenti u qallu biex ikun prezenti l-Qorti fl-1 ta' Novembru 2016. Spjega wkoll li peress li deherlu li kien hemm lok tal-eccezzjonijiet, dawn gew ippreparati u annessi mar-rikors ghat-talba ghall-gustikazzjoni tal-kontumacja.

Ikkunsidrat li din il-Qorti hija konkordi mal-gurisprudenza l-aktar kostanti fuq il-materja tal-kontumacja illi l-gustifikazzjoni tal-kontumacja ghandha tkun l-eccezzjoni u mhux ir-regola in kwantu it-termini ghall-prezentata ta' atti gudizzjarji imposti statutorjament qeghdin hemm biex joholqu sistema procedurali stabbli u uniformi li huma elementi essenzjali f'kull process gudizzjarju. Fil-materja tal-kontumacja l-konvenut irid jafferma kawza gusta sabiex jissana l-kontumacja tieghu. Izda, kawza attribwibbli ghall-volonta` jew *culpa* tieghu mhijiex 'kawza gusta'.

F'dan il-kuntest, ta' min isemmi li hekk kif ritenut fil-gurisprudenza nostrana, "*f'materja ta' purgazzjoni tal-kontumacja gie dejjem ritenut li m'ghandux ikun hemm negligenza jew htija tal-parti, ghaliex allura minflok il-prova tal-kawza gusta jkun hemm il-"culpa" u f'dak il-kaz, il-persuna ma tkunx tista' tilmenta minn xejn ghaliex* "*qui culpa sua damnum sentit non videtur damnum sentire*" (**Carmelo Bugeja vs Mary xebba Farrugia**, deciza mill-Qorti tal-Appell fis-16 ta' Frar 1996).

Illi fil-kaz in ezami, ma jirrizultax li kien hemm din il-*culpa* jew in-negligenza da parti tal-intimat *stante* li hu ressaq l-atti li kien rcieva lill-avukat tieghu fiz-zmien msemmi mil-

ligi. Ma jirrizultax li l-intimat qaghad jitrattjeni jew illi naqas li jikkomunika mal-avukat. L-intimat intebah li rcieva xi haga serja u mhux tas-soltu li tirrikjedi li jmur biha ghand l-avukat, u fil-fatt hekk jirrizulta li ghamel. Il-Qorti tissenjala li r-rikors gie pprezentat skont il-procedura specjali sommarja stabbilita bl-artikolu 167 *et. sequitur* tal-Kap 12 tal-Ligijiet ta' Malta. Mar rikors kien hemm diversi dokumenti annessi u d-digriet taghha stess fejn cahdet it-talba ghas-smigh sommarju ghar-ragunijiet hemm dedotti.

Illi jirrizulta li lanqas l-avukat ma ntnebah b'dan id-digriet, *multo magis,* bniedem li mhux tekniku. Ghalhekk, hi tal-fehma li l-izball tekniku jidher car li sar mill-avukat .

F’dan ir-rigward, il-Qrati Taghna gharfu bejn dawk il-kazijiet fejn l-imgieba ta’ avukat imqabbad tempestivament mill-parti mharrka wasslet biex il-kaz jaqa’ kontumaci. (Ara **Dr. Christopher Muscat vs Raymond Bugeja noe**. P.A. (RCP) deciza fis-16 ta’ Marzu 1999, u **Waldonet Ltd. vs David Thake** P.A. (JRM) deciza fit-3 ta’ April 2003). Ghalhekk, hawnhekk, ta’ min isemmi dak ribadit fil-kaz **Golden Gate Limited vs Meliton Group Ltd**. P.A. (RCP) deciza fis-6 ta’ Mejju 1999, *“……ghall-izball ta’ terz m’ghandux jigi pregudikat il-konvenut li jiddefendi l-kawza tieghu, u dan anke fid-dawl tal-principju ‘audi alteram partem’”.*

Jirrizulta li l-intimat meta gie servut bl-att tac-citazzjoni, ikkomunika direttatment mal-avukat tieghu. Ghalhekk, ma tirrizultax negligenza jew mankanza ta’ azzjoni da parti tieghu, fis-sens li ma baqax passiv ghall-ahhar. Ma tirrizulta l-ebda inkoerenza fid-depozizzjoni tieghu dwar dan. *Di piu`*,

jirrizulta li hu ghamel kif qallu l-avukat tieghu, li deher l-Qorti, fl-1 ta' Novembru 2016 u kien prezenti fl-Awla. Ghalkemm, mhuwiex sufficjenti li l-intimat ikun prezenti fl-Awla biss peress li hu essenzjali r-rekwizit l-iehor li jirrispondi formalment bin-nota tal-eccezzjonijiet tieghu, izda l-kontumacja trid titqies minn zewg aspetti, dak formali u dak sostanzjali (u cjoe` l-assenza mill-udjenza tal-Qorti). (Ara **Costantino Abela vs George Azzopardi**, Appell Civili deciz fit-28 ta' Mejju 1990; u **Ian Zahra vs Charles Demicoli et**, P.A. deciza fit-23 ta' Mejju 2000).

Ikkonsidrati r-rizultanzi tal-fatturi fil-kaz in ezami, illi l-intimat ikkuntattja lill-avukat tieghu immedjatament malli rcieva l-atti tac-citazzjoni, izda in segwitu l-avukat difensur tieghu qallu li l-pass li jmiss kien li jidhru l-Qorti peress li bi zvista ma rax id-digriet tal-Qorti, u ghalhekk dan l-izball tal-avukat ta lok ghall-kontumacja. Illi jidher mill-fatti tal-kaz, li dan kien zball tekniku tal-avukat. Illi huwa ovvju li l-klijent jigi ggwidat mill-avukat rigwardanti l-procedura. Ghalhekk, din il-Qorti hi tal-fehma li l-intimat ma jistax ikun a konoxxenza tad-distinzjoni bejn procedura sommarji permezz tal-giljottina, u proceduri normali.

Tenut kont tac-cirkostanzi, din il-Qorti hi tal-fehma li l-intimat gab il-prova necessarja ghall-allegazzjoni tieghu. Ikkunsidrat li frankament jidher li kien hemm “zball genwin” u mhux traskuragni ingustifikabbli da parti tal-intimat. Ghaldaqstant, din il-Qorti tilqa' t-talba tieghu ghall-gustifikazzjoni tal-kontumacja.

Illi ghalhekk, it-talba ta' Frank Zahra kif proprosta fir-rikors tieghu datat 7 ta' Novembru 2016, ghandha tigi milqugha.

III. <u>KONKLUZJONI.</u>

Illi ghalhekk ghal dawn il-motivi, din il-Qorti, **taqta' u tiddeciedi**, billi filwaqt li tilqa' t-talba tal-intimat Frank Zahra kif kontenuta fir-rikors datat 7 ta' Novembru 2016, tiddikjara li rnexxielu jiggustifika l-kontumacja tieghu, u tawtorizzah jipprezenta r-risposta guramentata tieghu fi zmiegh ghoxrin (20) jum millum.

L-ispejjez ta' dawn il-proceduri jithallsu mill-intimat.

Moqrija.

Onor. Imhallef Lorraine Schembri Orland
LL.D., M.Jur.(Eur.Law), Dip.Trib.Eccles.Melit.
24 ta' Jannar 2017

Josette Demicoli
Deputat Registratur
24 ta' Jannar 2017